

Els Jocs Florals són el 3 de maig al teatre Ideal de la capital mexicana i els presideix el poeta Josep Carner —que no s'ha de confondre amb Josep Carner-Ribalta—, mentre que Avel·lí Artís fa de secretari. I el dia 9 de maig surt per antena la primera d'aquestes conferències de Radio Universidad, i que va ser feta pel mateix Carner amb el títol *Cataluña secular*. Part d'aquestes conferències es publiquen en resums a la revista *Full Català*. Tot això en part va ser possible perquè Andreu Bustamante hi va introduir una novetat tècnica: enregistrar magnetofònicament les conferències de l'Orfeó.

El curs el 1942-1943, es fa una segona tongada d'aquestes emissions de cultura catalana, a les quals hem d'afegir el que hem dit més amunt del programa *Biblioteca catalana* de la Radio Nacional de México.

Al final dels anys quaranta, hi han uns intents de fer una espècie d'*hores catalanes* comunistes a Mèxic, impulsades per entitats com ara Amics de Catalunya, Casal Català i Catalunya per la Llibertat; però, en realitat, fins a l'any 1953 no es torna a engegar una programació estable de *L'hora catalana* des de la capital asteca. I per primera vegada hi ha una edició de *L'hora* dirigida per una dona: Dolors Bargalló. Barcelonina i militant d'Esquerra Republicana durant la Guerra Civil, Bargalló va ser també una important líder del moviment feminista d'aquells moments, com a dirigent de la Unió Catalana de Dones. El març del 1938, coincidint amb el Dia de la Dona, participa en un míting unitari a la plaça de toros Monumental de Barcelona, on coincideix al micròfon amb una jove i jove Teresa Pàmies, que devia tenir divuit anys, i que, tot i que militava a la Joventut Socialista Unificada, parlava en nom de la Unió de Dones Joves. El temps empenyerà aquestes dues oradores, Teresa Pàmies i Dolors Bargalló, a fer ràdio des de l'exili: Bargalló des de Mèxic, i Pàmies des de Belgrad, Praga i la Pirenaica.

L'any 1950, Dolors Bargalló mira de reorganitzar el Moviment de les Comunitats Catalanes, impulsat per la Comunitat de Mèxic, de la qual és secretària. I això fa que l'Onze de Setembre del 1952 tingui lloc la Conferència Nacional Catalana a Mèxic, que en principi pretén representar tots els catalans, però que a la pràctica només representa els independentistes. I d'allà sortirà un nou organisme sobiranista: el Consell Nacional Català, organisme que no s'ha de confondre amb el Consell Nacional de Catalunya —que va funcionar durant la Segona Guerra Mundial per suplir la Generalitat.

Bargalló, com a secretària de la Comunitat Catalana de Mèxic, presenta aquell Onze de Setembre, amb Miquel Ferrer, una nota de protesta a l'ambaixada de Cuba perquè la dictadura de Batista havia prohibit els actes commemoratius de la Diada al Casal Català de l'Havana. Entre parèntesi, hem de dir que el coronel Batista havia impedit aquell mateix any, mitjançant un cop d'estat, unes eleccions democràtiques a Cuba. En aquests comicis un jove advocat anomenat Fidel Castro, aficionat a fer programes radiofònics de contingut polític, es presentava de senador pel Partit Ortodox, d'orientació socialdemocrata.

Però, tornant a *L'hora* de Mèxic, aquesta nova etapa iniciada el 1953 coincideix amb més activitats de l'exili català. El 5 de febrer del 1954, Josep Tarradellas va ser escollit president de la Generalitat a l'ambaixada de la República espanyola a la capital mexicana.⁴ També, en aquella època, Vicenç Guarnier, agregat militar d'aquesta ambaixada, feia

4. La dimissió d'Irla comportava que Serra i Moret, com a vicepresident segon del Parlament, assumís interinament la presidència de la Generalitat, que, de fet, era la interinitat de la interinitat des de la mort de Companys. Això va fer que, finalment, forçant molt la legalitat autonòmica republicana, Tarradellas fos